

شغل

شریف فردا

محسن قنبری شهواری

مدیر دبستان وحدت، شهرستان میناب

صورتی که این موضوع به درستی در این حوزه بررسی و چاره‌اندیشی نشود و آن را به سایر دوره‌ها موکول کنیم، شاید نتوانیم به اهدافی که بر مبنای ساحت اقتصادی و حرفه‌ای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش تعریف شده‌است، دست یابیم. روستای محل خدمت من، به دلیل قرار داشتن در فضایی نامناسب، همیشه در معرض خطر جذب دانش‌آموزان به مشاغل پرخطر بوده است که متأسفانه سالانه تعداد زیادی از جوانان روستا را به کام مرگ می‌کشاند. لذا بر آن شدم با ارائه طرحی، زمینه تغییر در نگرش، معرفی و هدایت آنان را به مشاغل سالم و مورد نیاز جامعه فراهم کنم.

شیوه اجرا

برای اجرای این طرح از دو روش مستقیم و غیرمستقیم استفاده شده است.

الف) روش غیرمستقیم: استفاده از روش‌های نمایشی و ایفای نقش برای بچه‌ها جذاب و قابل هضم است و می‌تواند بیشترین تأثیرگذاری را داشته باشد. در پایه‌های پایین‌تر، مثل اول تا سوم، سعی کردیم بیشتر از این روش‌ها استفاده کنیم تا زمینه تغییر و نگرش در بچه‌ها پدید آید. روز قبل از اجرا، در خصوص اجرای صحیح آن بحث و تبادل نظر می‌شود تا معلوم شود چگونه رویکرد تلفیقی با آموزش و مهارت‌های زندگی لحاظ شود. در نهایت، شغلی که با آن نشانه مرتبط است،

کودکان در دوران کودکی کم‌کم درک می‌کنند چه کسی هستند و چه موقعیت و مقامی در جامعه خود دارند. آن‌ها با دیگران الگوهای کنش متقابل اجتماعی پایداری تشکیل می‌دهند و قواعد اجتماعی و اخلاقی فرهنگ خود را درهم ادغام می‌کنند و آن را به صورتی در می‌آورند که بتوانند به کمک آن به رفتار خود نظم دهند. هنگامی که کودک به اواخر دوران ابتدایی می‌رسد، آن حس اولیه او از خویشتن، به صورت شبکه‌ای پیچیده و به نسبت ثابت از ادراکات و احساسات درمی‌آید و در کودک، به عنوان دختر یا پسر و یا عضوی از اعضای گروهی اجتماعی یا قومی، حس هویت ایجاد می‌شود.

از یک طرف، پرورش صحیح کودکان، بدون آموزش شغلی مناسب به آنان، امکان‌پذیر نیست. شغل همیشه اساس زندگی، مایه خوشبختی و سازنده فرهنگ انسان به حساب آمده است. کودک عضوی از جامعه کاری خواهد شد. بنابراین، اهمیت او در جامعه و ارزش او به عنوان شهروند، فقط به نقشی که در جامعه می‌تواند ایفا کند و میزان آمادگی او برای پذیرش این نقش، بستگی دارد. خوشبختی و بهروزی او نیز در گرو همین نقش است. از طرف دیگر، آینده نامعلوم پیش روی همه دانش‌آموزان، جذب آنان به مشاغل کاذب و پرخطر است که از دغدغه‌های امروز کارشناسان، برنامه‌ریزان، اولیا و مربیان است. در

مدرسه محل تمرین زندگی و کسب مهارت‌های فردی و اجتماعی است

اسباب‌بازی خود‌آرها را حمل می‌کردند. این برایشان جذاب و دل‌نشین بود. سپس خمیر تهیه کردیم و نان پخته شد. هدف اساسی این کار آن بود که بچه‌ها بفهمند برای اینکه نان به دست ما برسد، چه روندی را باید طی کند. نیز قدردان نعمت خدا باشند و اسراف نکنند.

رویکرد مشارکتی در این کار زیبا و دیدنی بود؛ چه اولیا و چه دانش‌آموزان. در پایان هم شغل زحمت‌کش نانوايي معرفی شد.

صافکاری: به دلیل آنکه این منطقه محل رفت‌وآمد و حمل و نقل کالاست، شغل صافکاری می‌تواند جایگاه خوبی پیدا کند.

شناسایی می‌شود و داستانی طراحی می‌شود که ضمن معرفی شغل موردنظر، مهارت‌ها را نیز می‌آموزد. این مهارت‌ها معمولاً یاد خدا، نکات ایمنی، صرفه‌جویی، بهداشت و مشتری‌مداری هستند که لازمه اجرای هر کار و حرفه‌ای است.

در اجرای تمامی برنامه‌ها از ظرفیت همه بچه‌ها به‌عنوان دستیار استفاده می‌شود. از بچه‌ها خواسته می‌شود از آموخته‌های خود نقاشی بکشند، چیزی بسازند و درباره آن‌ها توضیح بدهند. معمولاً به هنگام توضیح‌دادنشان، بالا بردن اعتمادبه‌نفس آنان مد نظر است و میزان علاقه آنان به این مشاغل سنجیده می‌شود.

زنگ هنر این ظرفیت را دارد که از آن نهایت استفاده و بهره‌برداری صورت گیرد.

معرفی شغل‌ها

آتش‌نشانی: تلفیق درس نشانه «آ» با طرح مهارت‌های زندگی. رویکرد داستانی است. بچه‌ها با وسایل آتش‌زا بازی می‌کنند و منزل آتش می‌گیرد. حضور و تلاش به‌موقع نیروی آتش‌نشانی آتش را خاموش می‌کند. سپس آتش‌نشان درباره شغل خود، نکات ایمنی و شماره تلفن ۱۲۵ توضیحاتی می‌دهد.

نجاری: تدریس نشانه «چ» در درس فارسی: به دلیل کار با چوب و صنایع تبدیلی آن، به‌عنوان شغلی موفق از آن نام‌برده می‌شود. درخصوص فایده‌های درختان و قطع بی‌هوده این منبع عظیم خدادادی توضیح داده شد. بچه‌ها با این شغل آشنا شدند و با چوب وسایلی ساختند که در نمایشگاه دست‌ساخته‌ها به نمایش درآمد.

پزشکی: بچه‌ها با زحمت‌های این قشر آشنا شدند. سعی کردیم از زبان یک پزشک این شغل را معرفی کنیم و توصیه‌هایی بهداشتی نیز ارائه کردیم. **رفتگری:** رفتگری از نظر بچه‌ها جزو مشاغل سطح پایین است. من لباس رفتگر شهرداری را پوشیدم و شروع کردم به نظافت آموزشگاه. بچه‌ها با دیدن این صحنه به کم‌کم شتافتند و آشغال‌ها را جمع کردند. بچه‌ها فهمیدند رفتگری از مشاغل شریفی است که به مردم خدمت می‌رساند. همچنین، باید در نظافت و پاکیزگی آموزشگاه

نانوایی: تلفیق درس نشانه «ن» با طرح مهارت‌های زندگی: در ابتدای سال، بچه‌ها در مدرسه گندم کاشتند تا به موقع برای شناخت نشانه «ن» آماده شوند. در وقت رسیدن گندم‌ها، آن‌ها چیده و آرد شدند. بچه‌ها با ماشین‌های

شغل‌های مختلف و تلفیق آن با درس ریاضی؛
 ۲. فراهم‌سازی فضای کسب و کار و کارآفرینی؛
 ۳. ایجاد نشاط و شادابی و روحیه مشارکت و
 همدلی بین دانش‌آموزان و معلمان؛
 ۴. اجرای طرح مهارت‌های زندگی و سبک
 زندگی ایرانی اسلامی.

برای برگزاری نمایشگاه، ابتدا فضای نمازخانه را به‌صورت غرفه‌هایی در آوردیم. هر غرفه به نام یک شغل تعریف شد. بچه‌ها با گرم‌های خاصی که روی صورت آن‌ها انجام شده بود، به همراه پروانه کسب و کارت بهداشت، حاضر شدند. به این ترتیب توانستند برای بازدیدکنندگان واقعی‌تر به نظر برسند. تلاش شد در هر غرفه نمونه‌هایی از خصلت‌های خوب و اصیل ایرانیان لحاظ شود. امنیت بازارچه و توجه به کودکان کار نیز از مباحث مهمی بودند که در کار دیده شدند.

از دیگر بخش‌های نمایشگاه، غرفه خیریه بود. بچه‌ها با هزینه و سرمایه شخصی خود برای کمک به دانش‌آموزان بی‌بضاعت گام برداشتند. تحقیقاتی که بچه‌ها در این زمینه انجام داده بودند و توضیحاتی که به حضار می‌دادند، بسیار زیبا و شنیدنی بود.

فعالیت‌های تکمیلی

نظرسنجی: در نظرسنجی صورت‌گرفته از بچه‌ها، معلوم شد بیش از هشتاد و هفت درصد آن‌ها مشاغل کاذب را دوست ندارند.
بحث آزاد: دانش‌آموزان در ساعت درس تفکر و پژوهش، و مطالعات اجتماعی، با بحث آزاد، دیدگاه‌های خود را بیان کردند.
 - نقاشی‌های دانش‌آموزان
 - حضور بچه‌ها در کارگاه‌ها و تعمیرگاه‌ها به منظور یادگیری حرفه و شغل

کوشا بود. در نهایت بچه‌ها با مفهوم تفکیک زباله و عمل بازیافت آشنا شدند.
 شغل‌هایی مثل بنایی، ماهی‌گیری و پلیسی نیز به اقتضای خود آموزش داده می‌شوند.
ب) روش مستقیم: در این روش از ظرفیت‌های روستا و افراد ماهر استفاده شد.

- بازدید: حضور در کارگاه‌ها و مراکز صنعتی و اداری، به‌منظور آشنایی با شغل‌ها و حرفه‌ها از نزدیک؛ مکان‌هایی چون «دامداری، کابینت‌سازی، شیشه‌بری، نجاری، مکانیکی، مزرعه کشاورزی، مرکز آتش‌نشانی و مرکز صنایع دستی».

- دعوت از صاحبان حرفه‌ها و شغل‌ها: از افراد صاحب‌نامی که بعضی‌شان اهالی روستا بودند دعوت کردیم؛ همچون کتابدار، پلیس، نخبه علمی و فرهنگی، و ورزشکار مقام‌دار.

ج - برگزاری نمایشگاه (ارزشیابی): این کار با چند هدف انجام شد:

۱. نمایش توانمندی‌های دانش‌آموزان در شناسایی

استفاده از روش‌های نمایشی و ایفای نقش برای بچه‌ها جذاب و قابل هضم است و می‌تواند بیشترین تأثیرگذاری را داشته باشد

